

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถภาพของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ตามความคิดเห็นของครูพี่เลี้ยง และหาแนวทางการสร้างเสริมสมรรถภาพของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 มีลักษณะเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูพี่เลี้ยงของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จำนวน 203 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยความคลาดเคลื่อน .05 ของยามาเน่ กลุ่มตัวอย่างได้มาจากวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม จำนวน 44 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.30 - 0.73 และค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ขั้นตอนที่ 2 เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 การวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นการหาแนวทางการสร้างเสริมสมรรถภาพของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี มีลักษณะเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยกำหนดผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม จำนวน 10 คน ประกอบด้วยตัวแทนผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการเรียนรู้ จำนวน 2 คน ตัวแทนครูพี่เลี้ยงนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 3 คน ตัวแทนผู้บริหารคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จำนวน 1 คน ตัวแทนคณาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับวิชาชีพครู จำนวน 2 คน ตัวแทนผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ตามเกณฑ์คุณลักษณะในการคัดเลือกผู้เข้าร่วมการสนทนาที่กำหนดขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการสร้างเสริมสมรรถภาพของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ผู้ตอบแบบสอบถามคือ ครูพี่เลี้ยงของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ซึ่งส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 75.37 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 24.63 ส่วนใหญ่มีตำแหน่งรับผิดชอบเป็นครูพี่เลี้ยงของนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 18.72 รองลงมา คือ ตำแหน่งรับผิดชอบเป็นครูพี่เลี้ยงของนักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา คิดเป็นร้อยละ 14.29 ครูพี่เลี้ยงของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 13.30 ครูพี่เลี้ยงของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 12.32 ครูพี่เลี้ยงของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 11.33 ครูพี่เลี้ยงของนักศึกษาสาขาวิชาคณิตศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 10.84 ครูพี่เลี้ยงของนักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คิดเป็นร้อยละ 6.40 ครูพี่เลี้ยงของนักศึกษาสาขาวิชาเคมี คิดเป็นร้อยละ 5.42 ครูพี่เลี้ยงของนักศึกษา

สาขาวิชาฟิสิกส์ คิดเป็นร้อยละ 4.93 และครูที่เลี้ยงของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาพิเศษและภาษาอังกฤษคิดเป็นร้อยละ 2.46 จากนั้นนำข้อมูลที่ได้นำเสนอในการสนทนากลุ่ม โดยผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม จำนวน 10 คน ประกอบด้วย ตัวแทนผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการเรียนรู้ ตัวแทนครูที่เลี้ยงนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตัวแทนผู้บริหารคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ตัวแทนคณาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับวิชาชีพครู และตัวแทนผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. สมรรถภาพของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ตามความคิดเห็นของครูที่เลี้ยง โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.09, S.D.= 0.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สมรรถภาพของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ตามความคิดเห็นของครูที่เลี้ยง อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทางวิชาชีพ ด้านทักษะการสอน และด้านวิชาการความรู้

1.1 ด้านวิชาการความรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.83, S.D.= 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สมรรถภาพของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ตามความคิดเห็นของครูที่เลี้ยง อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 14 ข้อ เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับศาสตร์วิชาเฉพาะด้านในสาขาวิชาที่สอน นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้และการผลิตสื่อการเรียนการสอน และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสามารถกำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ ส่วนอันดับสุดท้าย คือ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสามารถวิเคราะห์ความคิดรวบยอดของทฤษฎีการเรียนรู้และแนวคิดด้านจิตวิทยาไปสู่การจัดการเรียนการสอนได้

1.2 ด้านทักษะการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.96, S.D.= 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สมรรถภาพของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ตามความคิดเห็นของครูที่เลี้ยง อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 14 ข้อ เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีการเสริมแรงให้แก่ผู้เรียน เช่น ให้คำชมเชย ให้คะแนน นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีความเอาใจใส่ต่อการสอนและช่วยเหลือผู้เรียนอย่างทั่วถึง และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถามและแสดงความคิดเห็นในระหว่างจัดการเรียนการสอน ส่วนอันดับสุดท้าย คือ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจัดการเรียนการสอนโดยใช้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและกำลังเป็นที่สนใจของสังคมมาเชื่อมโยงสัมพันธ์กับเรื่องที่สอน

1.3 ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทางวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.43, S.D.= 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สมรรถภาพของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ตามความคิดเห็นของครูที่เลี้ยง อยู่ในระดับมากที่สุด 6 ข้อ ระดับมาก 10 ข้อ เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีความจริงใจ อธิยาศยดี ยิ้มแย้มแจ่มใส นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีความเมตตากรุณาต่อผู้เรียน นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นผู้มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อครูในโรงเรียน ส่วนอันดับสุดท้าย คือ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ปกครองนักเรียน

มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทางวิชาชีพ ด้านทักษะการสอน และด้านวิชาการความรู้

3.10 สมรรถภาพของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ตามความคิดเห็นของครูพี่เลี้ยงสาขาวิชาเคมี โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{x} = 3.96, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สมรรถภาพของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ตามความคิดเห็นของครูพี่เลี้ยงสาขาวิชาเคมี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทางวิชาชีพ ด้านทักษะการสอน และด้านวิชาการความรู้

4. แนวทางการสร้างเสริมสมรรถภาพของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ที่ได้จากการสนทนากลุ่มสรุปผลการวิจัยดังนี้

4.1 ควรมีแนวทางในการส่งเสริมสมรรถภาพของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทางวิชาชีพ ด้านทักษะการสอน และด้านวิชาการความรู้ โดยสาขาวิชา ภายใต้การดูแลของประธานหลักสูตร/หัวหน้าภาควิชา ควรมุ่งเน้นการพัฒนาส่งเสริมสมรรถภาพของนักศึกษาในสาขาวิชา ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1-4 ให้มีความพร้อมก่อนออกฝึกประสบการณ์ในชั้นปีที่ 5 ทั้ง 3 ด้าน แต่อาจเพิ่มเติมและเน้นในแต่ละด้านมากขึ้นแตกต่างกันตามความเหมาะสม สำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ควรให้ความสำคัญในการเร่งพัฒนาด้านวิชาการความรู้ให้มากขึ้น รองลงมาคือ ด้านทักษะการสอน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทางวิชาชีพ ตามลำดับ

4.1.1 ด้านวิชาการความรู้

ควรเพิ่มเติมและเน้นการส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สามารถวิเคราะห์ความคิดรวบยอดของทฤษฎีการเรียนรู้และแนวคิดด้านจิตวิทยาสู่การจัดการเรียนการสอนให้ได้ ไม่ว่าจะเป็นวิชาการเรื่องโครงสร้างของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิชาการความรู้เรื่องจิตวิทยาในการสอน

4.1.2 ด้านทักษะการสอน

ควรเพิ่มเติมและเน้นการส่งเสริมและฝึกฝนให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจัดการเรียนการสอนโดยใช้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและกำลังเป็นที่สนใจของสังคมมาเชื่อมโยงสัมพันธ์กับเรื่องที่สอน ปลูกฝังและส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเห็นความสำคัญในจัดสอนซ่อมเสริมให้ผู้เรียนที่มีปัญหาการเรียน ส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย

4.1.3 ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทางวิชาชีพ

ควรเพิ่มเติมและเน้นการส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตระหนักถึงการมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ปกครองนักเรียน ฝึกให้มีความเป็นผู้นำที่ดี ส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นผู้ตื่นตัวสนใจ ใฝ่เรียนรู้เกี่ยวกับข่าวสารและเหตุการณ์ มีความทันสมัย ติดตามข่าวสารและเหตุการณ์บ้านเมืองเสมอ

4.2 ลักษณะการส่งเสริมสมรรถภาพของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ควรทำใน 4 ลักษณะ

4.2.1 ลักษณะการส่งเสริมพัฒนาสมรรถภาพของนักศึกษาด้วยตนเองตามความสนใจ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยส่งเสริมให้มีการศึกษาเข้าอบรม แลกเปลี่ยนความรู้ที่เกี่ยวข้องและจำเป็นต่ออาชีพครู และให้ทุนสนับสนุน

4.2.2 ลักษณะการส่งเสริมพัฒนาสมรรถภาพของนักศึกษาโดยหลักสูตร อย่างน้อยปีละ 1 ชั้นปี โดยส่งเสริมในลักษณะโครงการฝึกอบรม การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ตามความเหมาะสม

4.2.3 ลักษณะการส่งเสริมพัฒนาสมรรถภาพของนักศึกษาโดยคณะครุศาสตร์ อย่างน้อยปีละ 1 ชั้นปี หรือปีละ 1 ครั้ง โดยส่งเสริมในลักษณะโครงการฝึกอบรม การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ตามความเหมาะสม

4.2.4 ลักษณะการส่งเสริมพัฒนาสมรรถภาพของนักศึกษาโดยสถานศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อย่างน้อย 1 ครั้ง โดยส่งเสริมในลักษณะโครงการฝึกอบรม การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ตามความเหมาะสม

4.3 ตัวอย่างรูปแบบการส่งเสริมสมรรถภาพของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

4.3.1 ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทางวิชาชีพ ได้แก่ สอดแทรกในการจัดเรียนการสอนในรายวิชาวิชาชีพ และมีกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา เช่น กิจกรรมโครงการ ค่าย

4.3.2 ด้านทักษะการสอน ได้แก่ มีรายวิชาให้ฝึกปฏิบัติการสอนก่อนฝึกประสบการณ์ เชิญวิทยากร/ผู้เชี่ยวชาญผู้มีประสบการณ์จริงมาถ่ายทอดความรู้ให้กับนักศึกษา มีการจัดกิจกรรมเสริมทักษะการสอนช่วงปิดภาคเรียนทดลองฝึกสอนกับผู้เรียนจริง และมีการจัดค่ายหรือกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทักษะการสอน โดยครูประจำการในสถานศึกษา รุ่นพี่ที่ประสบความสำเร็จ

4.3.3 ด้านวิชาการความรู้ ได้แก่ มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครูทุกปี และมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับวิชาเอกทุกปี

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญที่ค้นพบ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. จากผลการศึกษาวิจัยพบว่า สมรรถภาพของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ตามความคิดเห็นของครูพี่เลี้ยง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทางวิชาชีพ ด้านทักษะการสอน และด้านวิชาการความรู้ ซึ่งจะเห็นได้ว่า ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทางวิชาชีพมีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่น ๆ เนื่องจากการผลิตนักศึกษาครูของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี มีการสอดแทรกการพัฒนาในด้านคุณลักษณะ

ที่พึงประสงค์ทั้งในรายวิชาชีพและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสาขาวิชาต่างๆ เพื่อเสริมสร้างให้นักศึกษามีคุณลักษณะและเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู จึงทำให้ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทางวิชาชีพมีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่น ๆ จากผลการวิจัยพบว่า ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทางวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 6 ข้อ ระดับมาก 10 ข้อ เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีความจริงใจ อธิษาศัยดี ยิ้มแย้มแจ่มใส นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีความเมตตา กรุณาต่อผู้เรียน นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นผู้มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อครูในโรงเรียน ส่วนอันดับสุดท้าย คือ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ปกครองนักเรียน จากผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความคิดเห็นของครูที่เลี้ยงต่อสมรรถภาพของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งจากผลการวิจัยนี้คณะครุศาสตร์ควรมีการมอบหมายชิ้นงานที่ทำให้ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีโอกาสติดต่อสัมพันธ์กับผู้ปกครองนักเรียนมากขึ้น เพื่อให้ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสามารถเข้าใจบริบทของผู้เรียนและการได้ติดต่อสัมพันธ์กับ ผู้ปกครองนักเรียนจะช่วยแก้ไขปัญหาของผู้เรียนได้มีประสิทธิภาพ เพราะการสื่อสารระหว่างครูผู้สอน กับผู้ปกครองถือเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างมากในการส่งเสริมการศึกษา เพราะในขณะที่ครูผู้สอนรับรู้และ สังเกตเห็นพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ผู้เรียนแสดงออกมาที่โรงเรียน ผู้ปกครองก็เป็นบุคคลที่จะสังเกตเห็น พฤติกรรมที่อาจจะเหมือนหรือแตกต่างของผู้เรียนเมื่อพวกเขาอยู่ที่บ้าน ดังนั้นการได้พูดคุยสื่อสารกับ ผู้ปกครองบ่อยครั้ง จึงเป็นแนวทางที่ดีที่ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมหรือความสามารถของผู้เรียน เพื่อที่จะสามารถค้นหาสาเหตุของปัญหาหรือส่งเสริมผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับที่ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2550) ได้กล่าวไว้ว่า การที่ครูและผู้ปกครองมีความสนิทสนมคุ้นเคยกัน ซึ่งจะส่งผลดีอย่างมากมายหลายประการเกิดขึ้นตามมา เช่น สามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมี ประสิทธิภาพ และสามารถลดช่องว่างระหว่างเด็กกับครู หากครูมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง ย่อมสามารถทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการสื่อความในใจของเด็กที่มีต่อผู้ปกครอง และความในใจของ ครูที่มีต่อเด็กได้เป็นอย่างดี ซึ่งสามารถการสร้างทัศนคติที่ดีให้เกิดขึ้นระหว่างครูกับนักเรียน ส่งผลให้ เด็กมีความสนใจและตั้งใจที่จะเรียนได้ดียิ่งขึ้น มีความกล้าในการพูดคุยนและกล้าที่จะเข้าหาครู มากขึ้น สำหรับด้านทักษะการสอน ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 14 ข้อ เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีการเสริมแรงให้แก่ผู้เรียน เช่น ให้คำชมเชย ให้คะแนน นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีความเอาใจใส่ต่อการสอนและช่วยเหลือผู้เรียนอย่างทั่วถึง และ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถามและแสดงความคิดเห็นในระหว่าง จัดการเรียนการสอน ส่วนอันดับสุดท้าย คือ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจัดการเรียนการสอน โดยใช้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและกำลังเป็นที่สนใจของสังคมมาเชื่อมโยงสัมพันธ์กับเรื่องที่สอน จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นถึงความคิดเห็นของครูที่เลี้ยงต่อระดับสมรรถภาพของนักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งจากผลการวิจัยนี้ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาชีพครูเกี่ยวกับ ทักษะการสอน คณะครุศาสตร์ควรมีการเน้นย้ำการเชื่อมโยงความรู้จากเรื่องใกล้ตัวและเหตุการณ์ ในชีวิตประจำวันกับเรื่องที่สอน เน้นการสอนแบบบูรณาการความรู้ให้มากขึ้น ส่วนในด้านวิชาการ ความรู้แม้จะมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทางวิชาชีพ และด้านทักษะการสอน

แต่ก็มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 14 ข้อ เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพระดับปริญญาตรี มีความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับศาสตร์วิชาเฉพาะด้านในสาขาวิชาที่สอน นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพระดับปริญญาตรี มีความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้และการผลิตสื่อการเรียนการสอน และ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพระดับปริญญาตรี สามารถกำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ ส่วนอันดับสุดท้าย คือ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพระดับปริญญาตรี สามารถวิเคราะห์ความคิดรวบยอดของทฤษฎีการเรียนรู้และแนวคิดด้านจิตวิทยาไปสู่การจัดการเรียนการสอนได้จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นถึงความคิดเห็นของครูที่เลี้ยงต่อระดับสมรรถภาพของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพระดับปริญญาตรี ซึ่งจากผลการวิจัยนี้คณะครุศาสตร์ควรให้ความสำคัญกับรายวิชาทางด้านจิตวิทยา โดยให้นักศึกษาได้มีการศึกษาหรือมีกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับทางด้านจิตวิทยาให้มากขึ้น โดยเฉพาะจิตวิทยาการศึกษา เพราะการเป็นครูที่ดีนั้นจะต้องเป็นด้วยจิตวิญญาณ มีความเข้าใจหลักการสอนกระบวนการสอนตามหลักวิชาการยังไม่เพียงพอ ผู้ที่จะประกอบอาชีพครูจะต้องรู้เกี่ยวกับจิตวิทยา ซึ่งจิตวิทยามีประโยชน์ต่อผู้ประกอบอาชีพครูมากมายสอดคล้องกับที่อารี พันธมณี (2534) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับครูและผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษาว่า ช่วยให้สามารถเข้าใจตนเอง รู้จักพิจารณาตนเอง ตรวจสอบตนเอง ทั้งในด้านดีและข้อบกพร่อง รวมทั้งความสนใจ ความต้องการ ความสามารถ ซึ่งจะช่วยให้ผู้สอนสามารถคิด ตัดสินใจกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ช่วยให้ผู้สอนเข้าใจทฤษฎีวิธีการใหม่ ๆ และสามารถนำความรู้เหล่านั้นมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนนำเทคนิคมาใช้ได้อย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์กับผู้เรียนอย่างยิ่ง ช่วยทำให้เข้าใจธรรมชาติ ความเจริญเติบโตของผู้เรียน สามารถนำความรู้มาจัดการเรียนการสอนได้อย่างสอดคล้องเหมาะสมกับธรรมชาติความต้องการ ความสนใจของผู้เรียนแต่ละวัย นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้สอนมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้เรียน มีความเข้าใจผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

2. จากผลการศึกษาวิจัยพบว่า สมรรถภาพของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ตามความคิดเห็นของครูที่เลี้ยง โดยรวมเมื่อจำแนกตามสาขาวิชานั้น สาขาวิชาการศึกษาพิเศษและภาษาอังกฤษมีระดับสมรรถภาพอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยที่สูงกว่าสาขาวิชาอื่น ๆ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สมรรถภาพของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ตามความคิดเห็นของครูที่เลี้ยง แต่ละสาขาวิชา ส่วนใหญ่ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทางวิชาชีพจะอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน 2 สาขาวิชา คือ สาขาฟิสิกส์ สาขาวิชาการศึกษาพิเศษและภาษาอังกฤษ ที่ครูที่เลี้ยงมีความคิดเห็นว่ามีสมรรถภาพด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทางวิชาชีพอยู่ในระดับมากที่สุด จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นถึงความกดดันและการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทางวิชาชีพของหลักสูตรทั้งสองสาขาวิชาได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจำนวนนักศึกษาสาขาฟิสิกส์ สาขาวิชาการศึกษาพิเศษและภาษาอังกฤษ มีเป็นจำนวนน้อยที่สุดในคณะครุศาสตร์ (ฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, 2563) จึงทำให้การกดดันและการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทางวิชาชีพของหลักสูตรมีประสิทธิภาพ คณาจารย์สามารถกำกับดูแลและจัดกิจกรรมได้อย่างมีคุณภาพทั่วถึง ส่วนสมรรถภาพด้านทักษะการสอนและด้านวิชาการความรู้เป็นด้านที่ครูที่เลี้ยงมีความคิดเห็นส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก รองลงมาจากด้านคุณลักษณะที่

พึงประสงค์ทางวิชาชีพ จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นถึงความคิดเห็นของครูที่เลี้ยงต่อสมรรถภาพของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งทางคณะครุศาสตร์ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านทักษะการสอนและด้านวิชาการความรู้ ผ่านการจัดกิจกรรม/โครงการ การฝึกอบรม เพื่อเสริมทักษะและพัฒนาความรู้ให้นักศึกษาก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตลอดจนการเสริมสร้างด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทางวิชาชีพที่ได้อยู่แล้วให้มากยิ่งขึ้น

3. จากผลการศึกษาวิจัยพบว่า ควรมีแนวทางในการส่งเสริมสมรรถภาพของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ทั้ง 3 ด้าน โดยให้ความสำคัญในการเร่งพัฒนาด้านวิชาการความรู้ให้มากขึ้น รองลงมาคือ ด้านทักษะการสอน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทางวิชาชีพ ตามลำดับ โดยด้านวิชาการความรู้ควรเพิ่มเติมและเน้นการส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสามารถวิเคราะห์ความคิดรวบยอดของทฤษฎีการเรียนรู้และแนวคิดด้านจิตวิทยาไปสู่การจัดการเรียนการสอนให้ได้ ไม่ว่าจะเป็นวิชาการเรื่องโครงสร้างของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิชาการความรู้เรื่องจิตวิทยาในการสอน ด้านทักษะการสอนควรเพิ่มเติมและเน้นการส่งเสริมและฝึกฝนให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจัดการเรียนการสอนโดยใช้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและกำลังเป็นที่สนใจของสังคมมาเชื่อมโยงสัมพันธ์กับเรื่องที่สอน ปลุกฝังและส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเห็นความสำคัญในจัดสอนซ่อมเสริมให้ผู้เรียนที่มีปัญหาการเรียน ส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทางวิชาชีพควรเพิ่มเติมและเน้นการส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตระหนักถึงการมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ปกครองนักเรียน ฝึกให้มีความเป็นผู้นำที่ดี ส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นผู้ตื่นตัวสนใจ ใฝ่เรียนรู้เกี่ยวกับข่าวสารและเหตุการณ์ มีความทันสมัย ติดตามข่าวสารและเหตุการณ์บ้านเมืองเสมอ ซึ่ง สอดคล้องกับที่ สมจิต สวธนไพบูลย์ และคนอื่น ๆ (2545 : 8-10) ได้กล่าวถึง สมรรถภาพครูหรือสมรรถนะทางวิชาชีพครู ว่ามีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านความรู้ คือ ความเข้าใจในกลุ่มสาขาวิชาชีพครู ด้านการศึกษาหลักสูตร หลักการสอน ทักษะและกระบวนการแสวงหาความรู้ การจัดการเรียนรู้ จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาการศึกษา แหล่งการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล การผลิต-ใช้-เก็บรักษา อุปกรณ์การสอน การปกครองชั้นเรียน การวิจัยและพัฒนา และความรู้พื้นฐานในกลุ่มสาขาวิชาเฉพาะ ได้แก่ ความรู้ด้านภาษา คณิตศาสตร์ สังคมศาสตร์ เป็นต้น 2) ด้านการปฏิบัติการสอน คือ ความสามารถทางการจัดการเรียน การสอน และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และ 3) ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทางวิชาชีพครู คือ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู มีเจตคติที่ดีต่อปฏิบัติงานวิชาชีพครู มีเจตคติที่ดีต่อศิลปวัฒนธรรมไทย มีความเป็นผู้นำ และมีคุณธรรม จริยธรรม สอดคล้องกับที่ ลินดา นาคโปย (2555 : 84) ได้กล่าวถึงตัวอย่างลักษณะความเป็นครูวิชาชีพของนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าประกอบด้วยลักษณะ 3 ประการ คือ ความรู้ การสอน และคุณธรรม นอกจากนี้ผลการวิจัยจากกรสนทนากลุ่มยังพบว่า การส่งเสริมพัฒนาสมรรถภาพของนักศึกษาทำได้ด้วยตนเองตามความสนใจของนักศึกษา โดยหลักสูตร โดยคณะครุศาสตร์ และโดยสถานศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ทั้งในลักษณะโครงการฝึกอบรม การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน การให้ทุนสนับสนุน ตามความเหมาะสม ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาสมรรถภาพของนักศึกษานั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายร่วมกัน โดยการวางแผน

ร่วมกันอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับที่ สุพัฒน์ เศรษฐาคมกุล (2557 : 11) ได้กล่าวว่า รูปแบบการส่งเสริมการพัฒนานักศึกษาให้ประสบความสำเร็จควรได้รับความร่วมมือจากบุคคลากรฝ่ายต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยแนวทางการสร้างเสริมสมรรถภาพของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อให้มีประโยชน์สำหรับหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สรุปข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. คณะครุศาสตร์ควรให้ความสำคัญกับรายวิชาทางด้านจิตวิทยา โดยให้นักศึกษาได้มีการศึกษาหรือกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับทางด้านจิตวิทยาให้มากขึ้น

2. ควรมีแนวทางในการส่งเสริมสมรรถภาพของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทางวิชาชีพ ด้านทักษะการสอน และด้านวิชาการความรู้ โดยสาขาวิชา ภายใต้การดูแลของประธานหลักสูตร/หัวหน้าภาควิชา ควรมุ่งเน้นการพัฒนาส่งเสริมสมรรถภาพของนักศึกษาในสาขาวิชา ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1-4 ให้มีความพร้อมก่อนออกฝึกประสบการณ์ในชั้นปีที่ 5 ทั้ง 3 ด้าน แต่อาจเพิ่มเติมและเน้นในแต่ละด้านมากขึ้นแตกต่างกันตามความเหมาะสม สำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ควรให้ความสำคัญในการเร่งพัฒนาด้านวิชาการความรู้ให้มากขึ้น รองลงมาคือ ด้านทักษะการสอน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทางวิชาชีพ ตามลำดับ

2.1 ด้านวิชาการความรู้ ควรเพิ่มเติมและเน้นการส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสามารถวิเคราะห์ความคิดรวบยอดของทฤษฎีการเรียนรู้และแนวคิดด้านจิตวิทยามาสู่การจัดการเรียนการสอนให้ได้ ไม่ว่าจะเป็นวิชาการเรื่องโครงสร้างของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิชาการความรู้เรื่องจิตวิทยาในการสอน

2.2 ด้านทักษะการสอน ควรเพิ่มเติมและเน้นการส่งเสริมและฝึกฝนให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจัดการเรียนการสอนโดยใช้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและกำลังเป็นที่สนใจของสังคมมาเชื่อมโยงสัมพันธ์กับเรื่องที่สอน ปลูกฝังและส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเห็นความสำคัญในจัดสอนซ่อมเสริมให้ผู้เรียนที่มีปัญหาการเรียน ส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย

2.3 ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทางวิชาชีพ ควรเพิ่มเติมและเน้นการส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตระหนักถึงการมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ปกครองนักเรียน ฝึกให้มีความเป็นผู้เป็นที่ดี ส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นผู้ตื่นตัวสนใจ ใฝ่เรียนรู้เกี่ยวกับข่าวสารและเหตุการณ์ มีความทันสมัย ติดตามข่าวสารและเหตุการณ์บ้านเมืองเสมอ

3. การจัดการเรียนการสอนรายวิชาเกี่ยวกับทักษะการสอน คณะครุศาสตร์ควรมีการเน้นย้ำการเชื่อมโยงความรู้จากเรื่องใกล้ตัวและเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันกับเรื่องที่สอน เน้นการสอนแบบบูรณาการความรู้

4. ในการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ควรมีการมอบหมายชิ้นงานที่ทำให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีโอกาสติดต่อสัมพันธ์กับผู้ปกครองนักเรียน

5. คณะครุศาสตร์ควรมีการส่งเสริมสมรรถภาพของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ใน 4 ลักษณะ คือ การส่งเสริมพัฒนาสมรรถภาพของนักศึกษาด้วยตนเองตามความสนใจ การส่งเสริมพัฒนาสมรรถภาพของนักศึกษาโดยหลักสูตร การส่งเสริมพัฒนาสมรรถภาพของนักศึกษาโดยคณะครุศาสตร์ และการส่งเสริมพัฒนาสมรรถภาพของนักศึกษาโดยสถานศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยส่งเสริมในลักษณะโครงการฝึกอบรม การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ตามความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยการพัฒนาส่งเสริมสมรรถภาพตนเองตามความต้องการของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

2. ควรมีการศึกษาวิจัยแนวทางปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมสมรรถภาพของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในมหาวิทยาลัยกลุ่มราชภัฏ

3. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมสมรรถภาพของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี